

What you see is what you treat

Sandra Heskamp

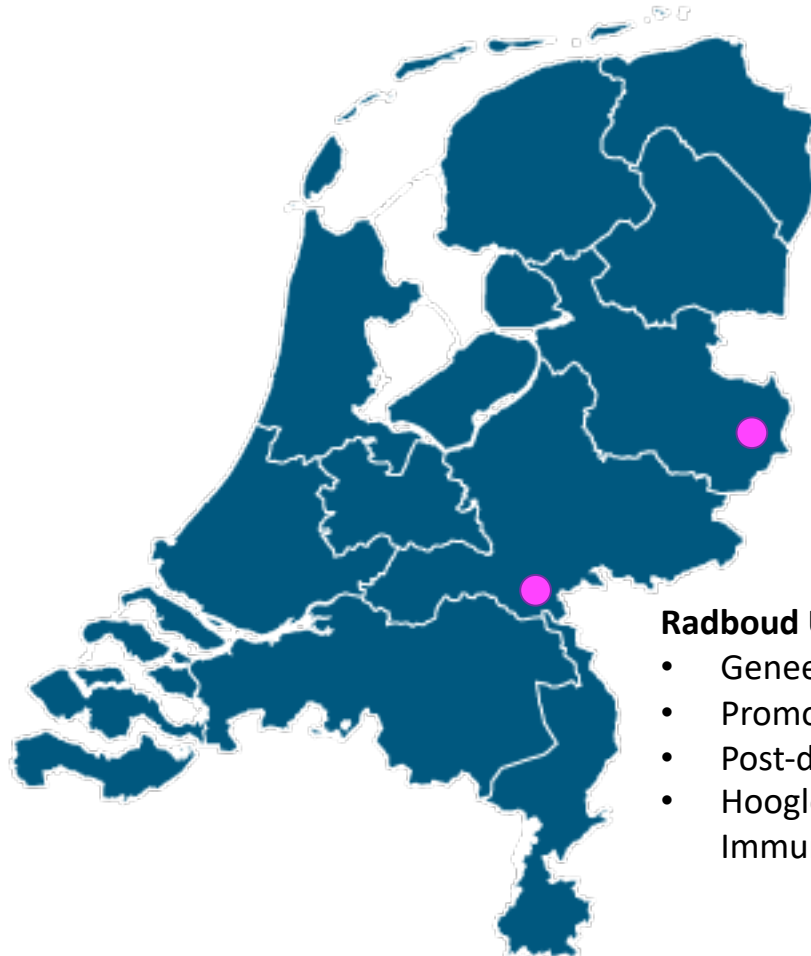
Afdeling Beeldvorming – Nucleaire Geneeskunde

Radboudumc, Nijmegen

About me...

Nucleaire Geneeskunde

Bonhoeffer college, Enschede

- Atheneum (2003)

Radboud Universiteit/Radboudumc, Nijmegen

- Geneeskunde&Biomedische Wetenschappen (2009)
- Promotie onderzoek (2014)
- Post-doc/tenure track/universitair docent (2021)
- Hoogleraar "Nucleaire Beeldvorming en Therapie in de Immuno-Oncologie (2021 – heden)

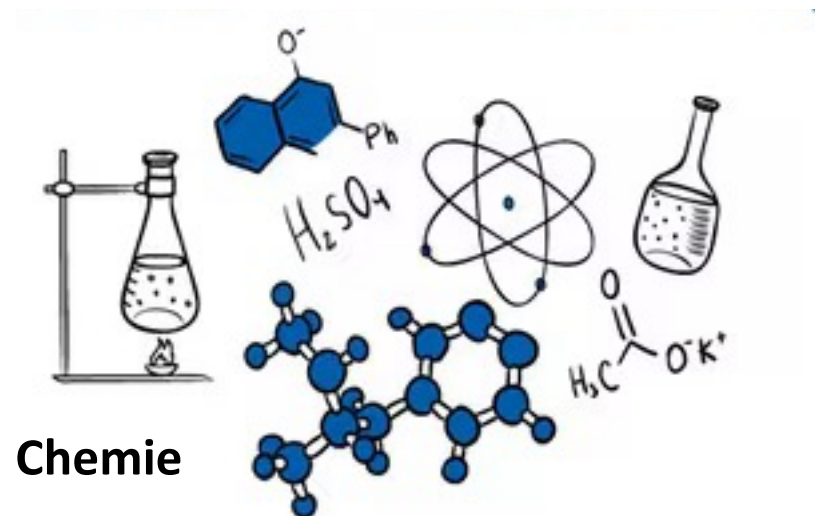
Technische Universität München

- Post-doc (2014)

Nucleaire Geneeskunde

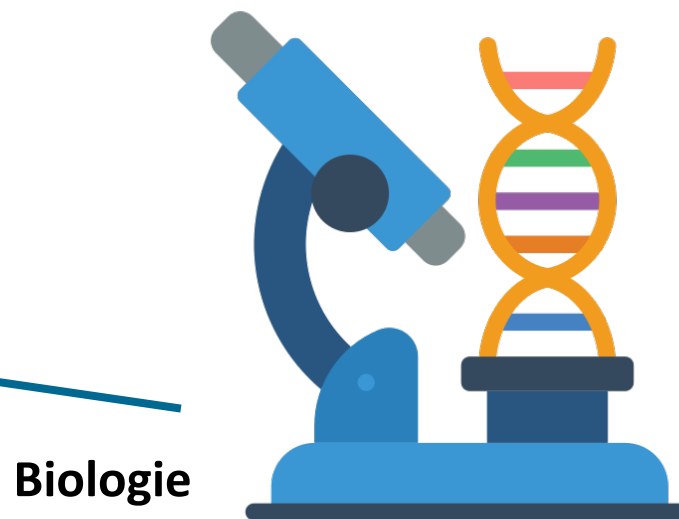
Technologie

Chemie

Nucleaire Geneeskunde

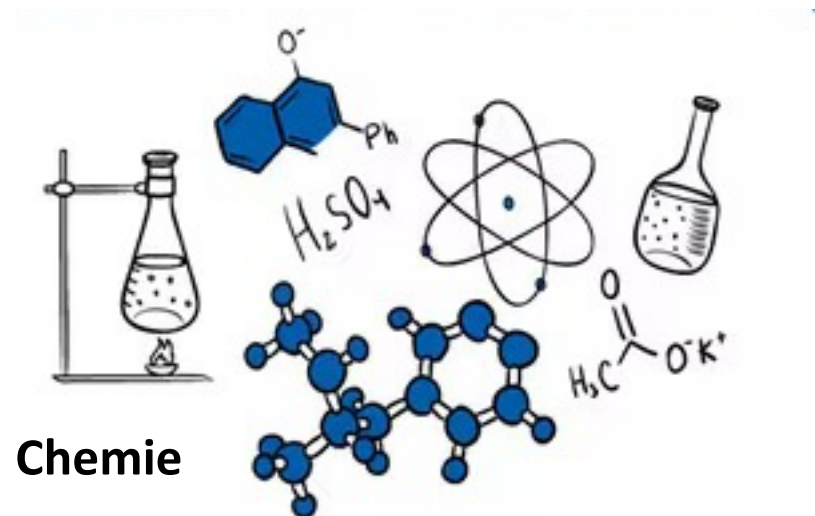

Biologie

Nucleaire Geneeskunde

Technologie

Chemie

Immuno-oncologie

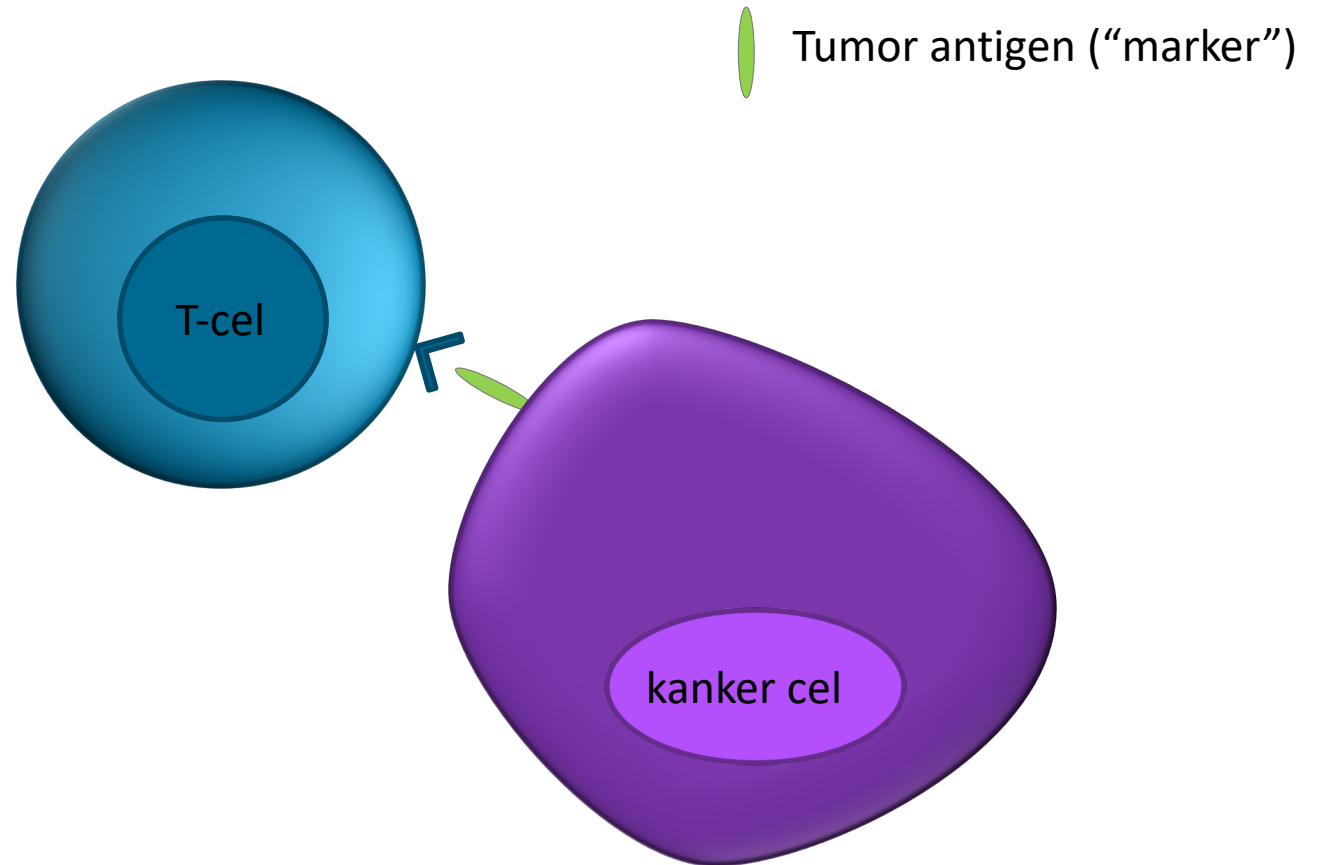

Nucleaire Geneeskunde

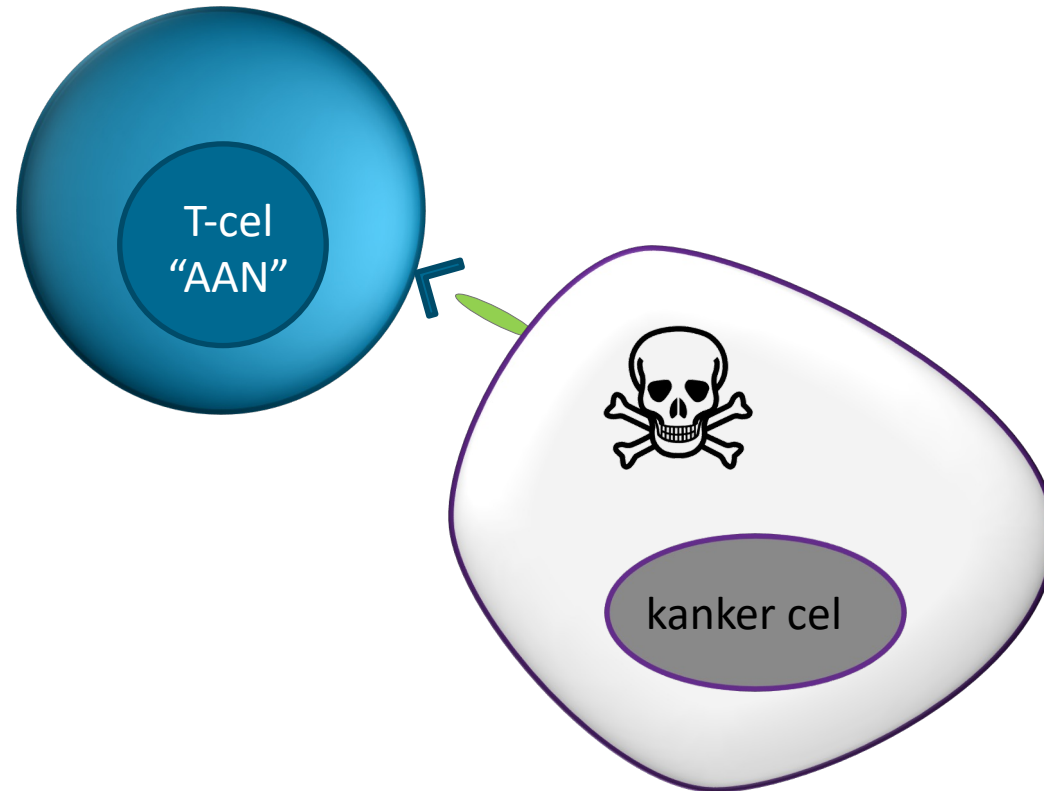
Outline

- Klinische context immunotherapie en kanker
- Technische aspecten
 - Radiotracers
 - Radionuclide beeldvorming
 - Radionuclide therapie
 - Dosimetrie
- Toepassingen binnen immuno-oncologie
- Maatschappelijke impact en conclusie

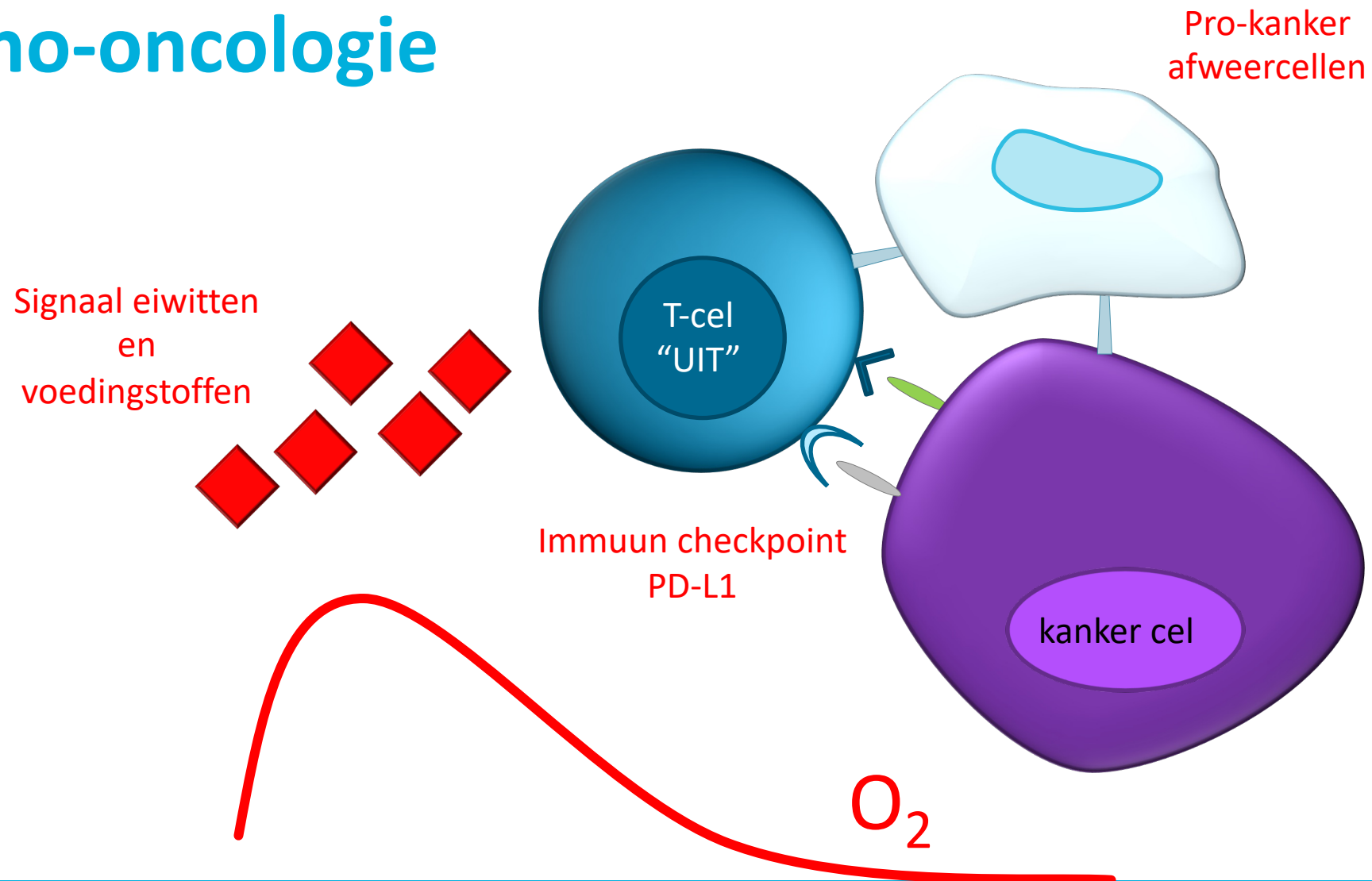
Immuno-oncologie

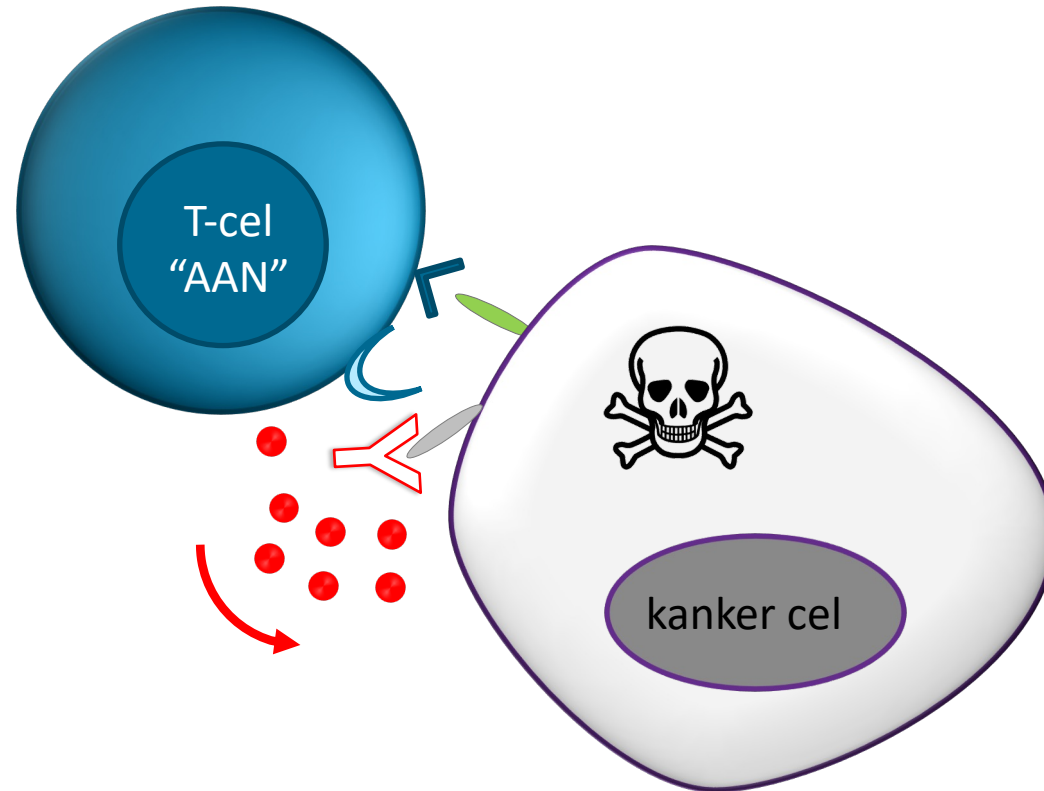
Immuno-oncologie

Immuno-oncologie

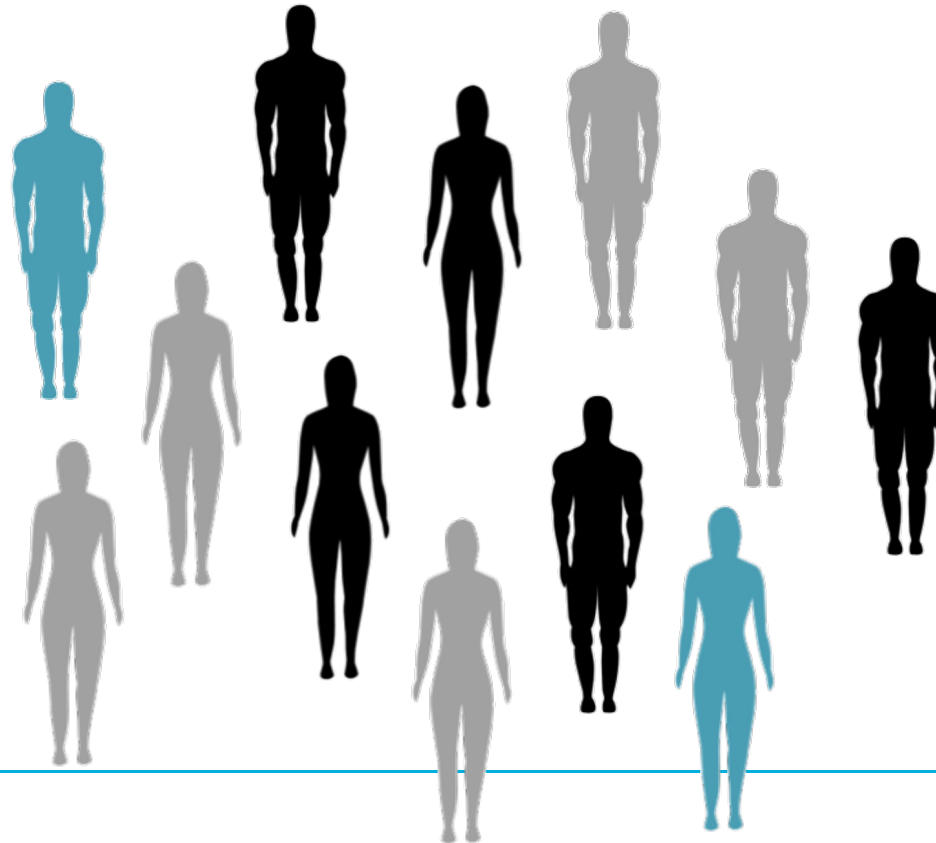

Immunotherapie

Immunotherapie

- Immunotherapie (her)activeert het eigen afweersysteem om kankercellen op te ruimen en kan leiden tot aanzienlijke overlevingswinst
- Werkt niet voor iedereen
- Kans op ernstige bijwerkingen
- Hoge kosten

Belangrijke vragen

Kunnen we in een vroeg stadium de werking en veiligheid van (nieuwe) immuuntherapie voorspellen?

Radionuclide beeldvorming

Kunnen we met combinatie behandeling de respons op immuuntherapie verbeteren voor patiënten die nu geen baat hebben bij deze therapie?

Radionuclide therapie

Belangrijke vragen

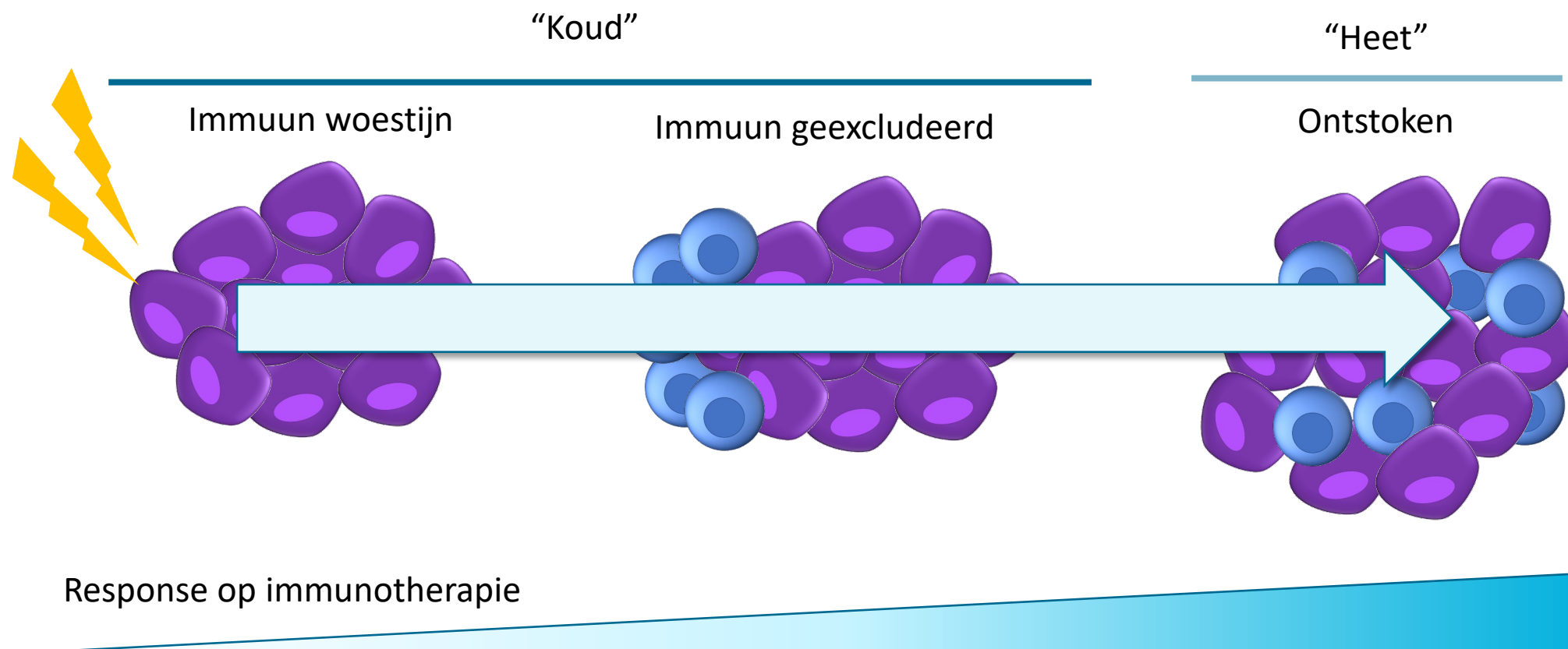
Kunnen we in een vroeg stadium de werking en veiligheid van (nieuwe) immuuntherapie voorspellen?

Radionuclide beeldvorming

Kunnen we met combinatie behandeling de respons op immuuntherapie verbeteren voor patiënten die nu geen baat hebben bij deze therapie?

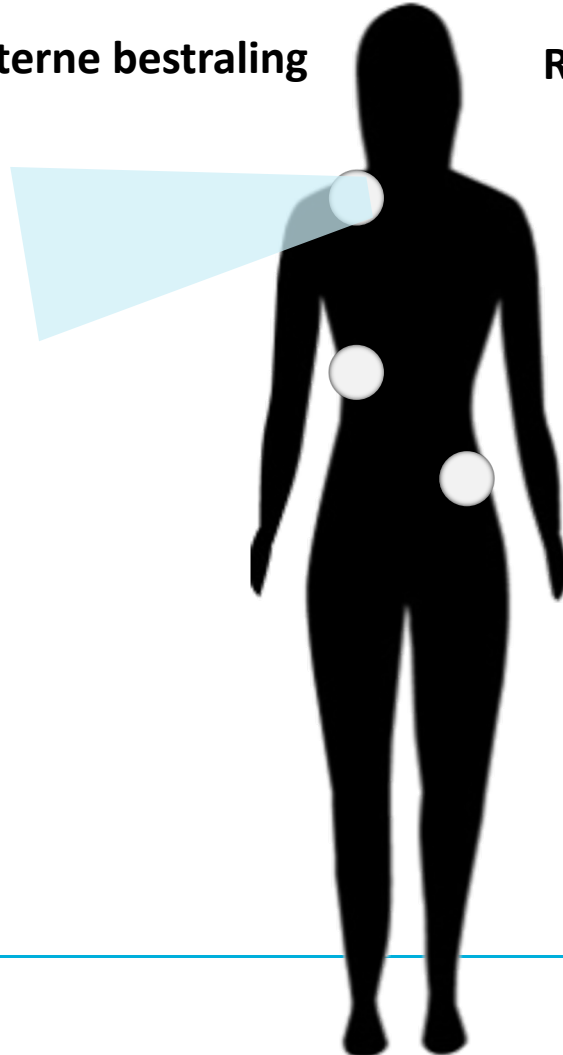
Radionuclide therapie

Immunologische verschillen tussen tumoren

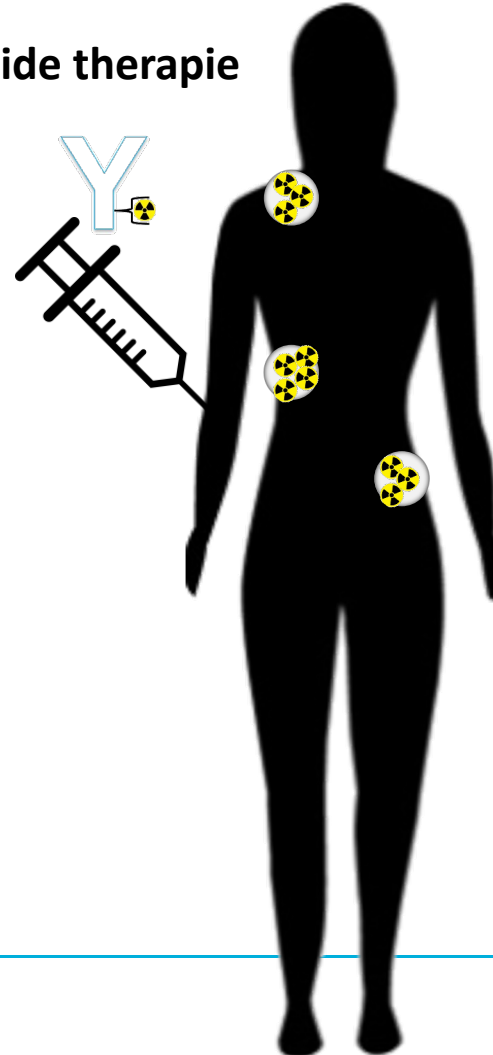

Radionuclide therapie versus externe bestraling

Externe bestraling

Radionuclide therapie

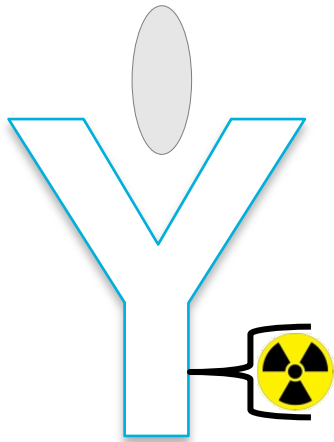

Voordelen radionuclide therapie

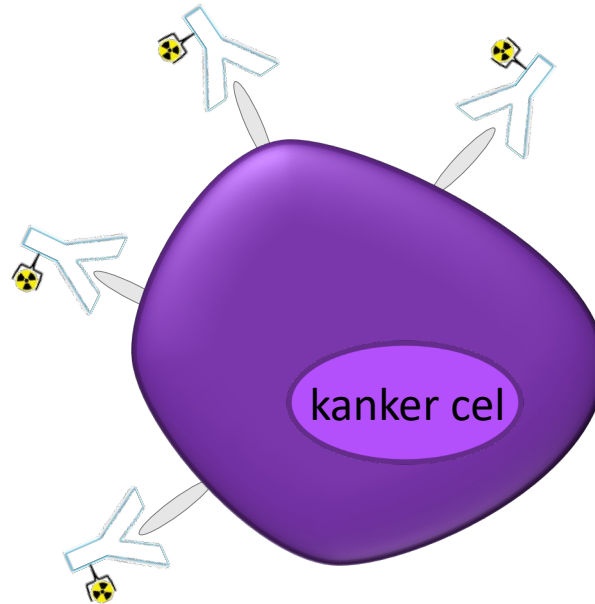
1. Meerdere uitzaaiingen
2. Type radioactieve deeltjes

Radiotracers

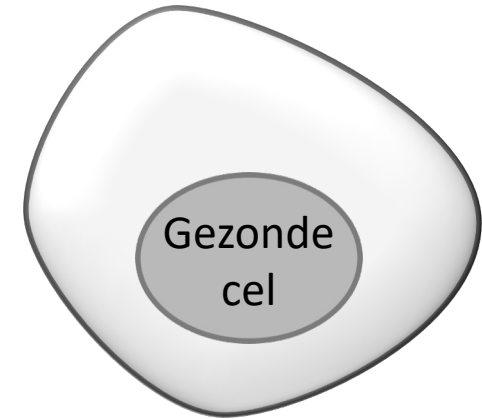
Tumor marker

Radiotracer

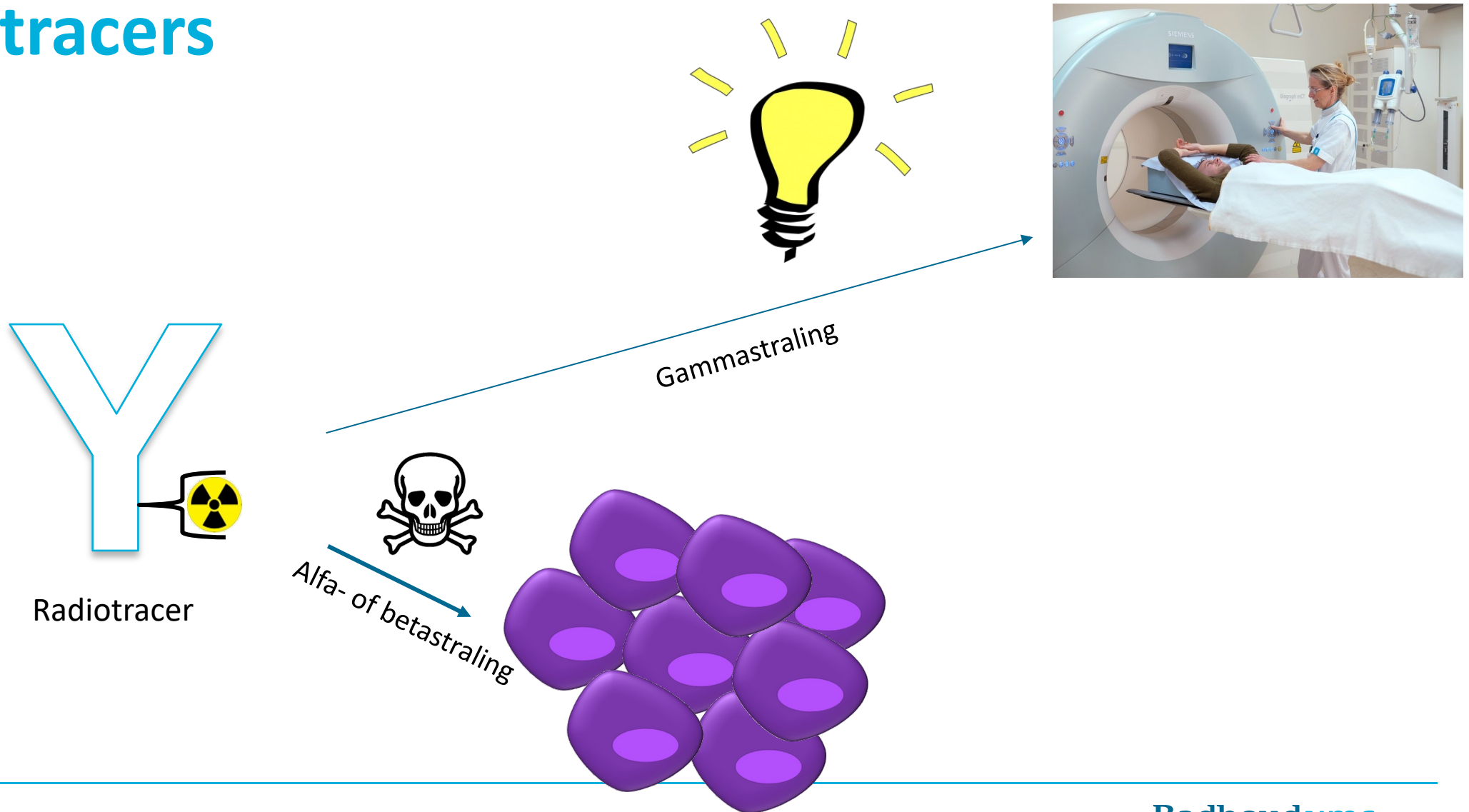

Tumor marker +

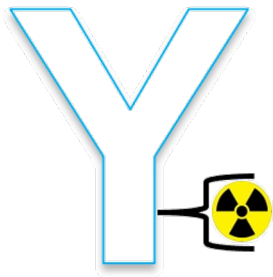

Tumor marker -

Radiotracers

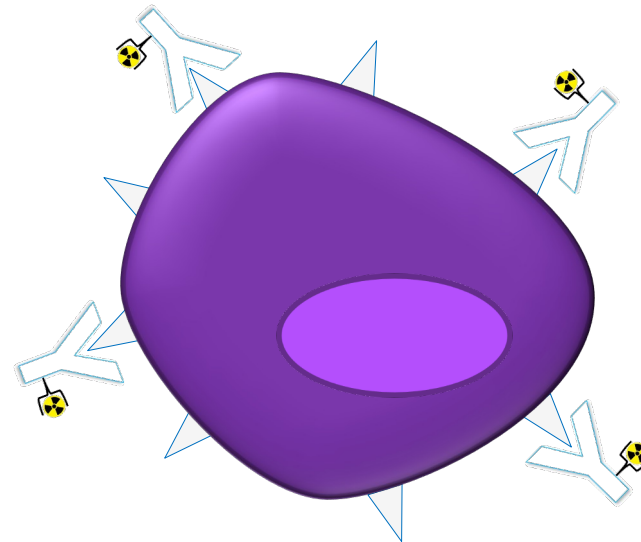

Radionuclide therapie prostaatkanker

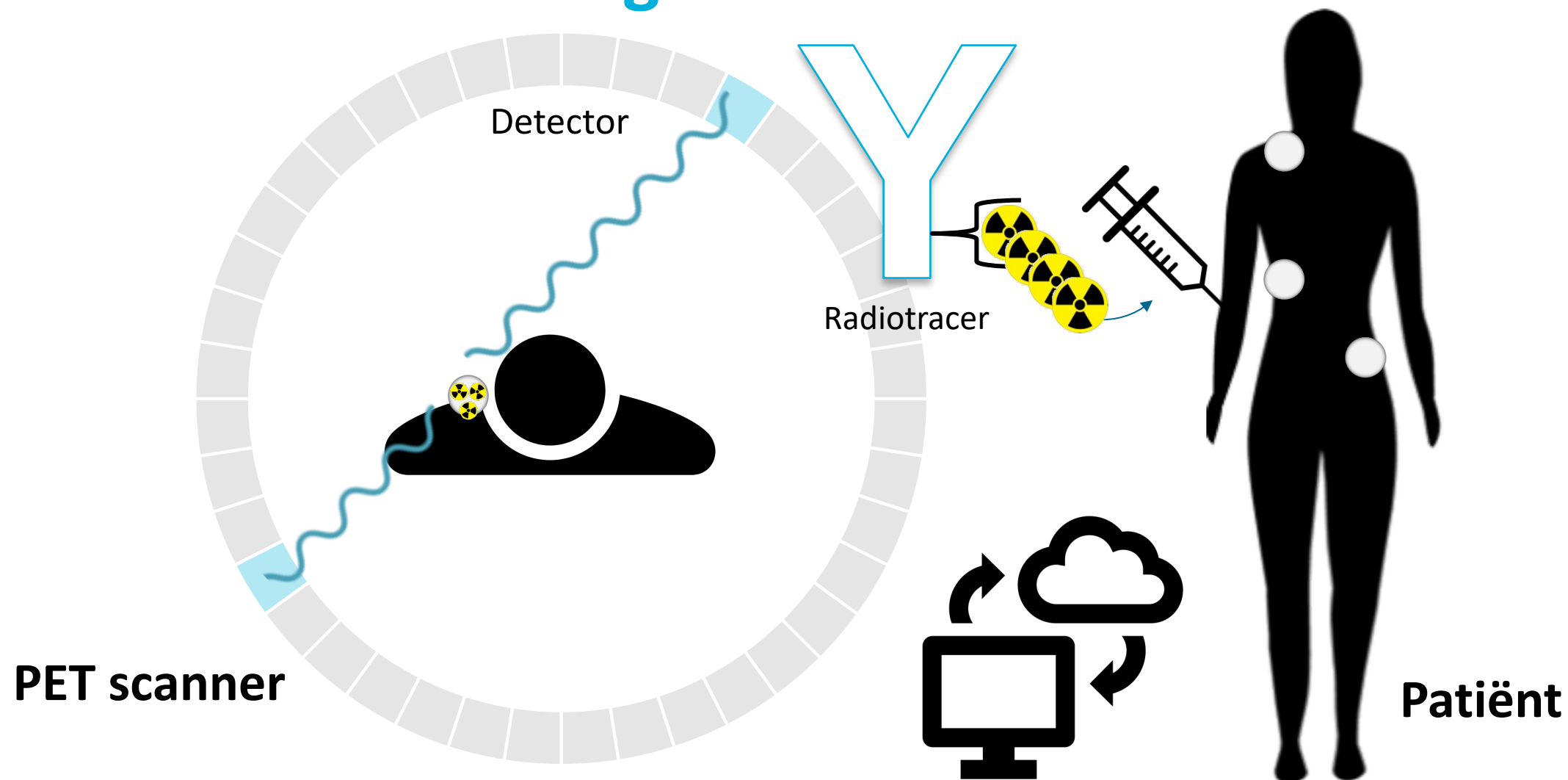
Prostaatkanker
Radiotracer
(PSMA)

Prostaatkankercel

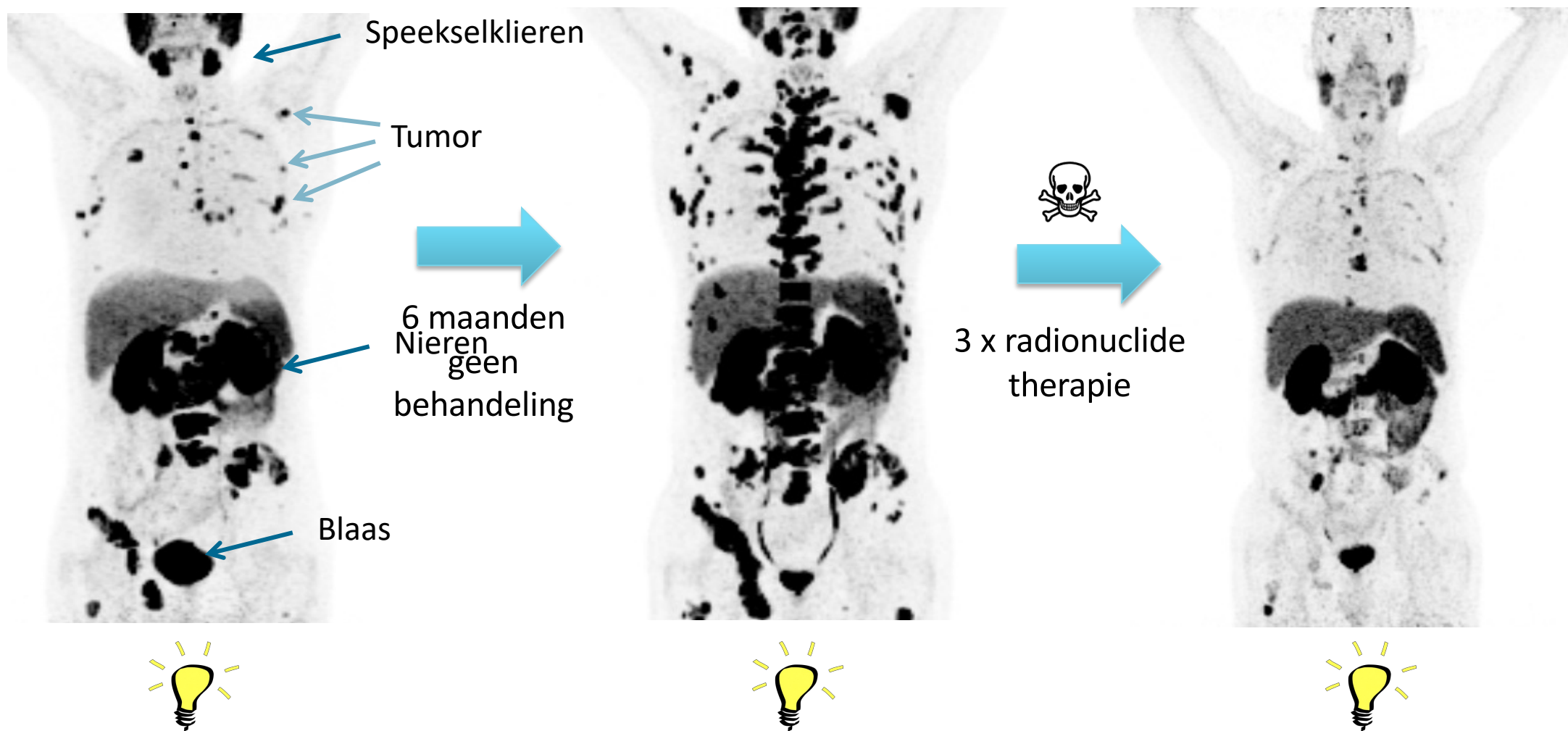

△ Tumor marker: PSMA

Nucleaire Beeldvorming

Radionuclide therapie prostaatkanker

Radionuclide therapie prostaatkanker

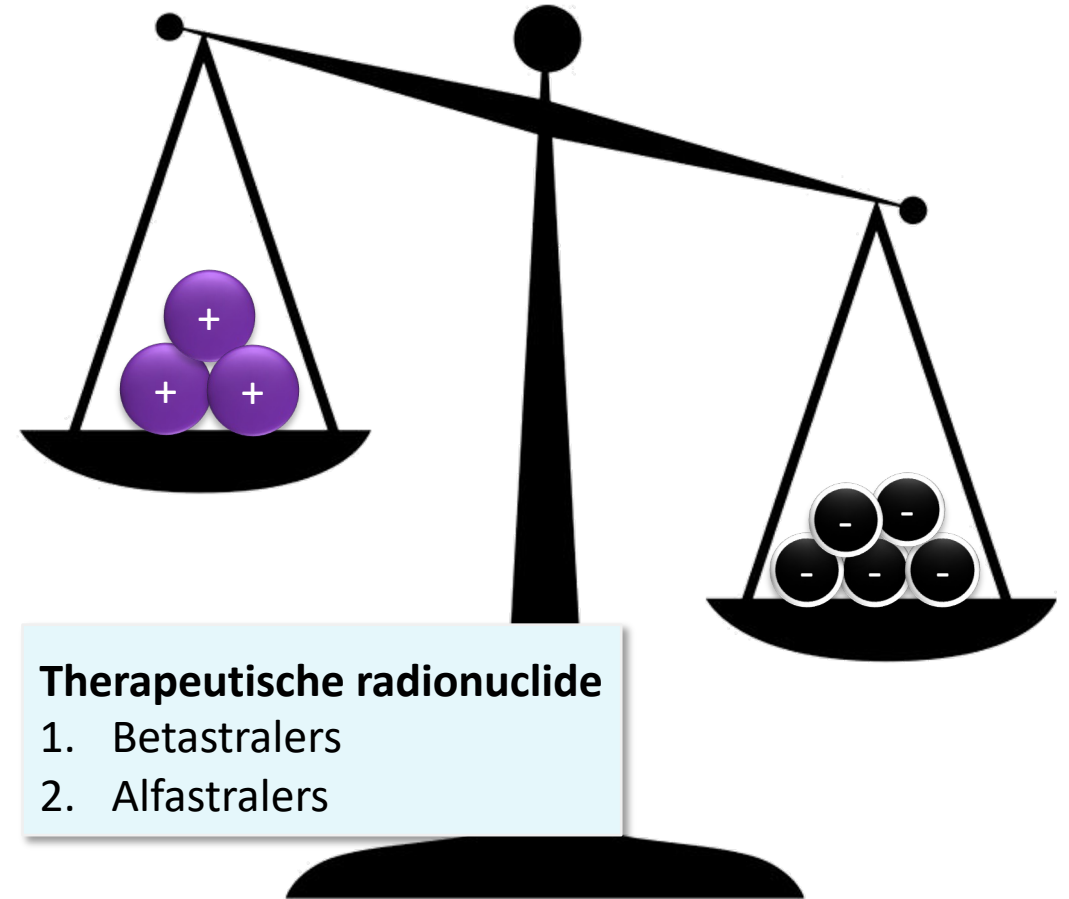
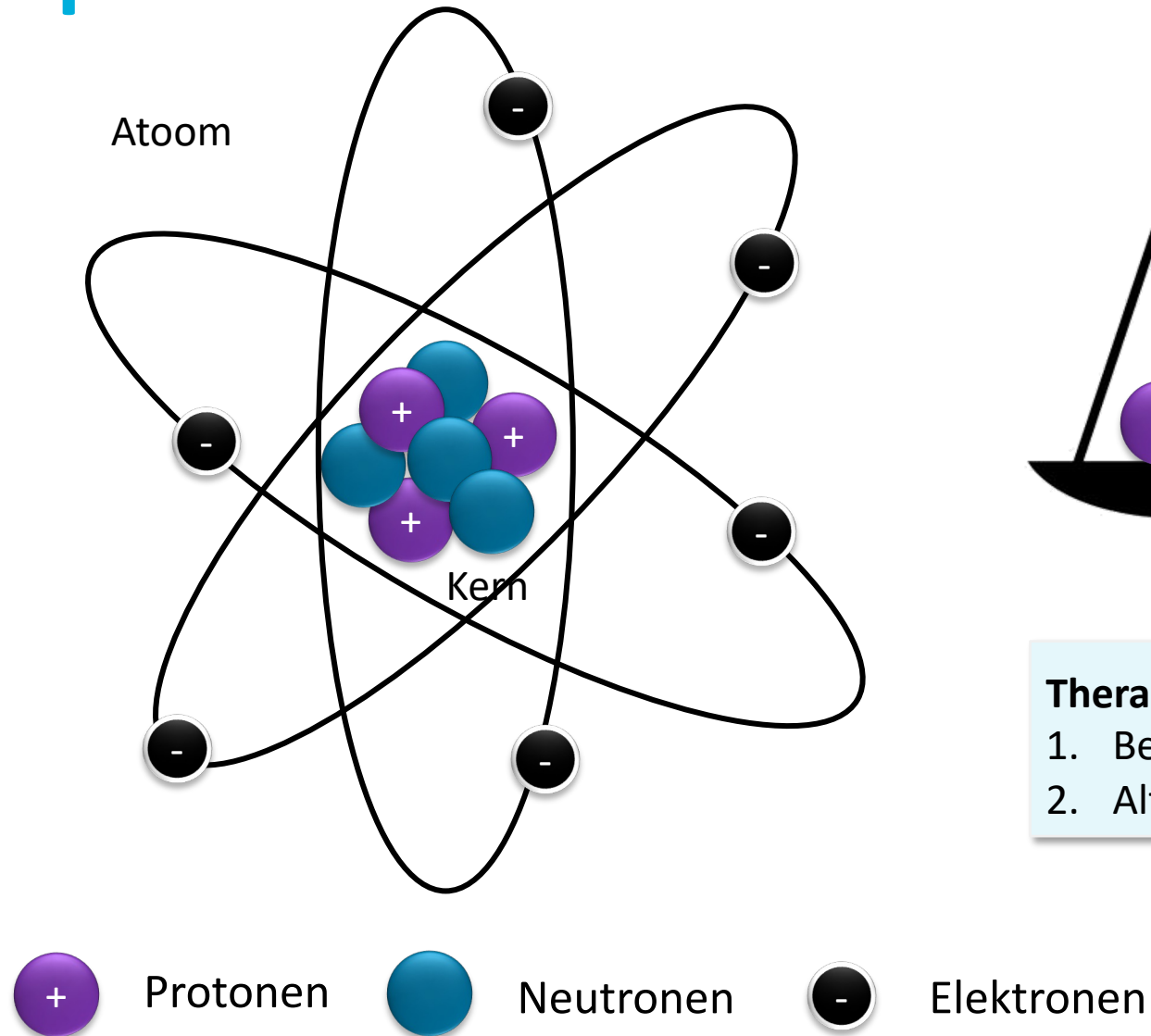
- Effectief bij 40-60% van de patienten
 - Overlevingswinst
 - Minder ziekteklachten
- Genezing in de meeste gevallen (nog) niet mogelijk
 - Type radionuclide? Alfa of beta?
 - Dosering?
 - Combinatietherapie met immunotherapie?

Inzoomen

1. Eigenschappen van radionucliden
2. Biologische effecten

Therapeutische radionucliden

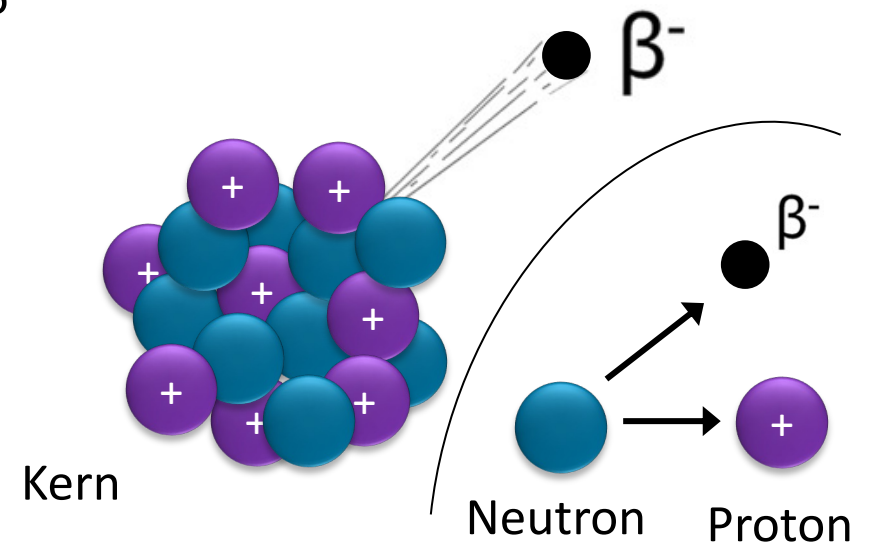

Betastralers

- Kern met te weinig protonen
 - Transformatie van een neutron in een proton waarbij een electron wordt uitgezonden (β^- emissie)
- Eigenschappen
 - Voorbeeld radionuclide Lutetium-177, Holmium-166
 - Dracht in weefsel 2-10 mm
 - LET Laag (0.1 – 1 keV/ μ m)

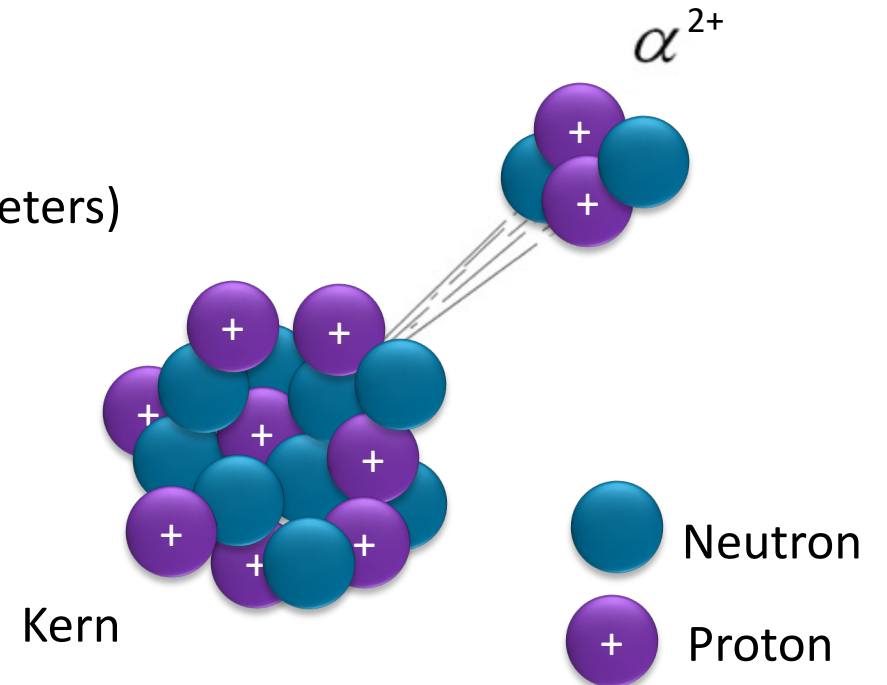
Linear energy transfer (LET)

LET beschrijft de hoeveelheid energie (keV) afgegeven door het deeltje over een bepaalde afstand (μ m) in weefsel, uitgedrukt in keV/ μ m

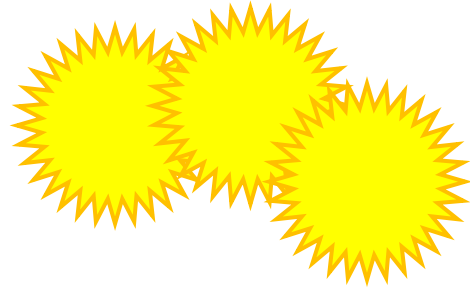
Alfastraling

- Grote nucleus, energetisch instabiel
 - Emissie van een helium nucleus, bestaande uit twee protonen en twee neutronen (**α emission**)
- Eigenschappen
 - Voorbeeld radionuclide Actinium-225, Lood-212
 - Dracht in weefsel 50 – 100 μm (5-10 cell diameters)
 - LET Hoog (50 – 230 $\text{keV}/\mu\text{m}$)

Alfa- versus betastraling – dracht/LET

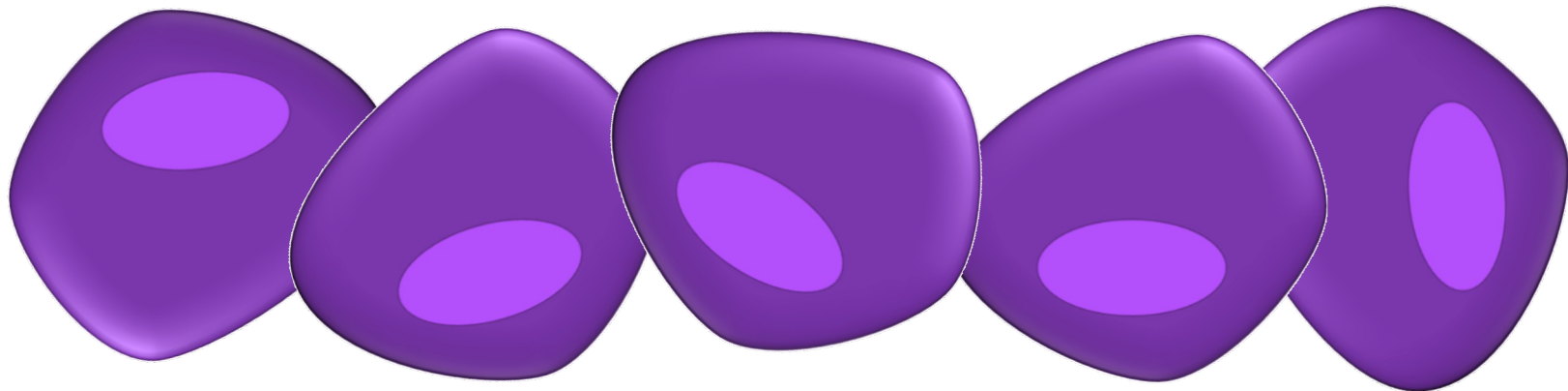
Alfastraling

Betastraling

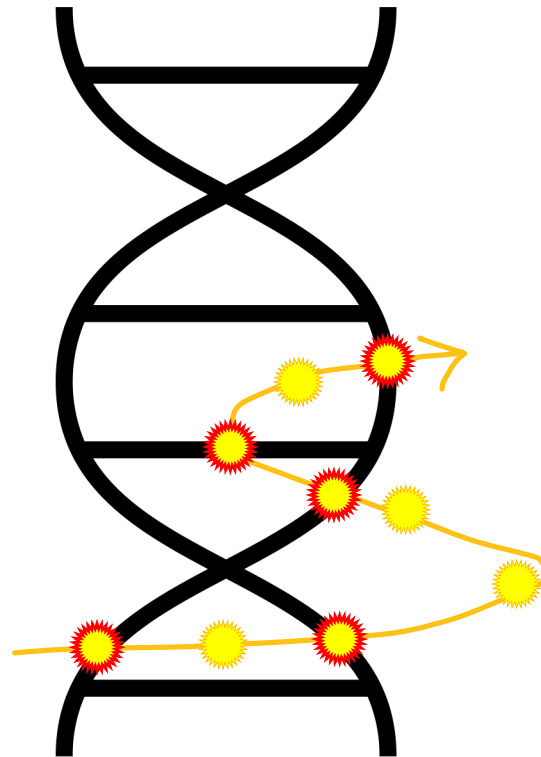

Afstand in weefsel

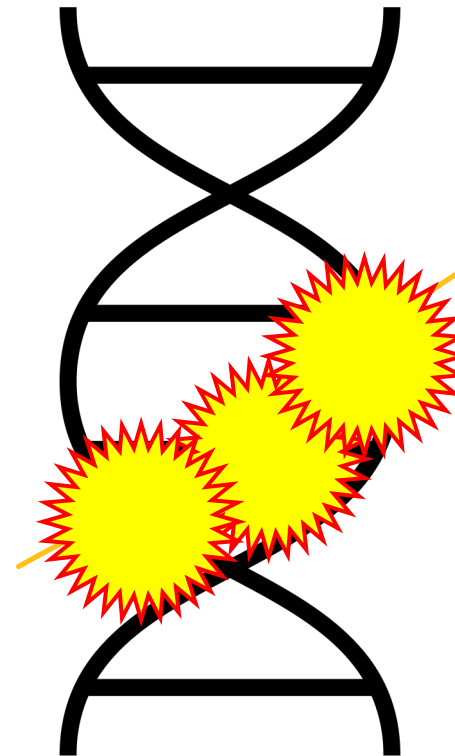

Lokale DNA schade

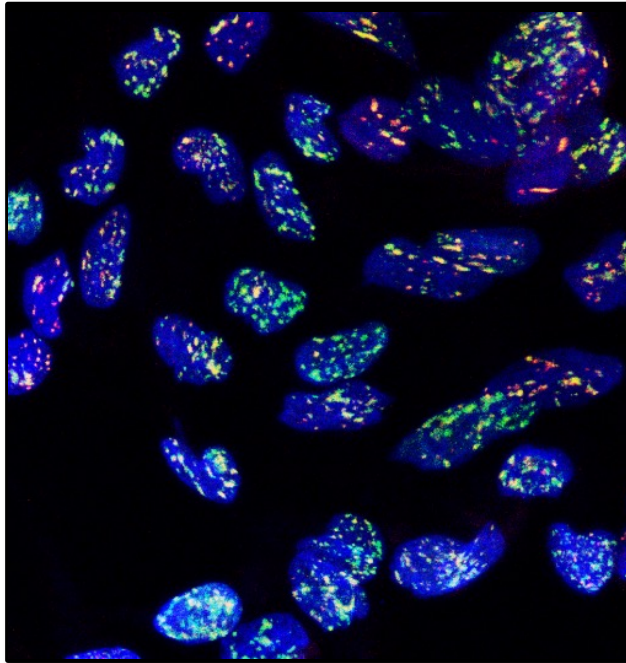
Betastraling

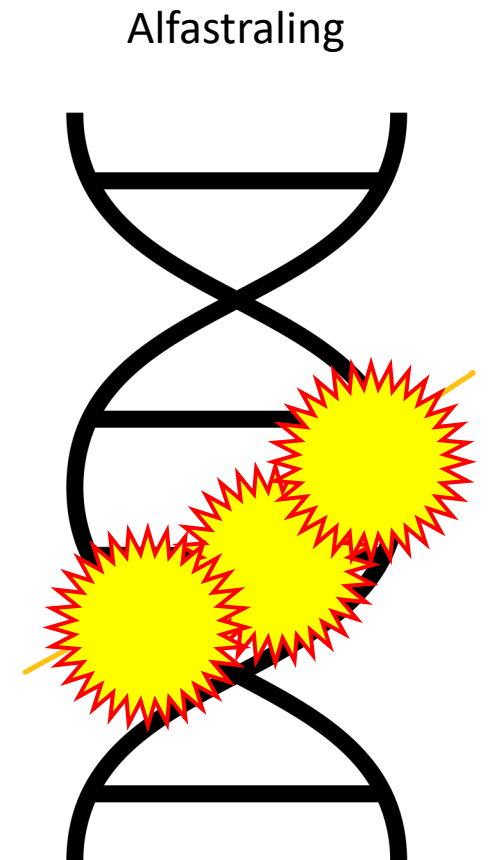
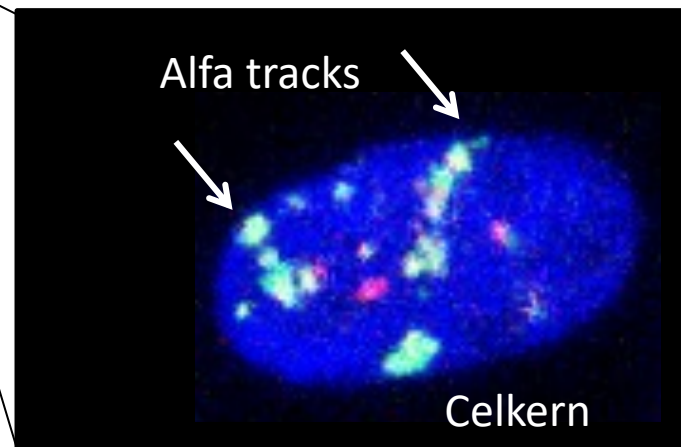
Alfastraling

Lokale DNA schade

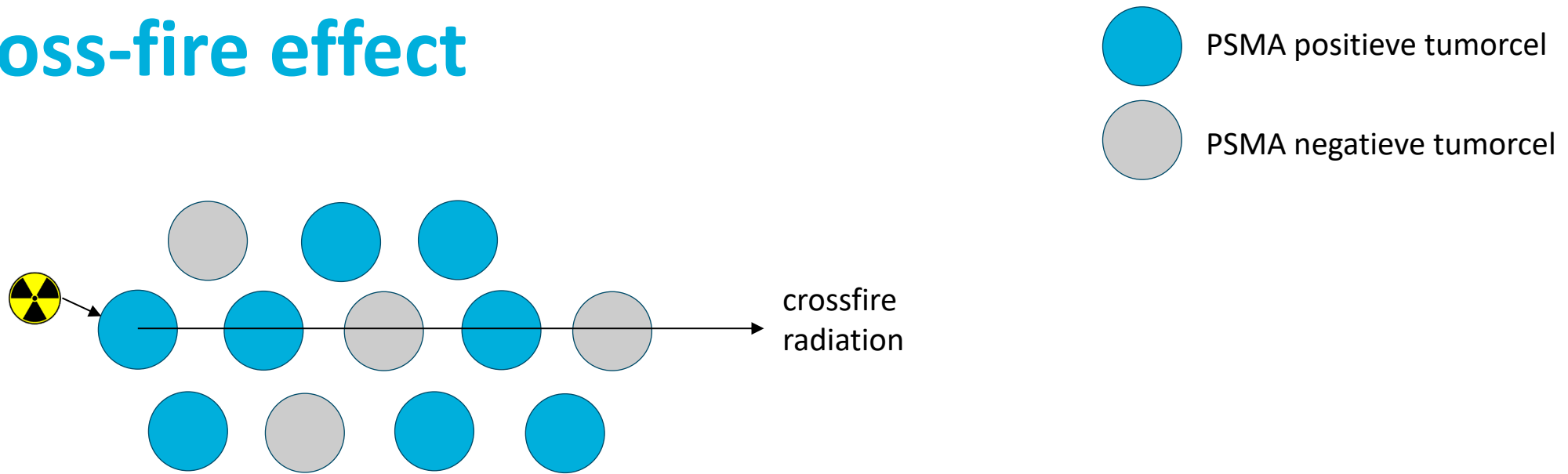
*Prostaat kankercellen
behandeld
met alfastraling*

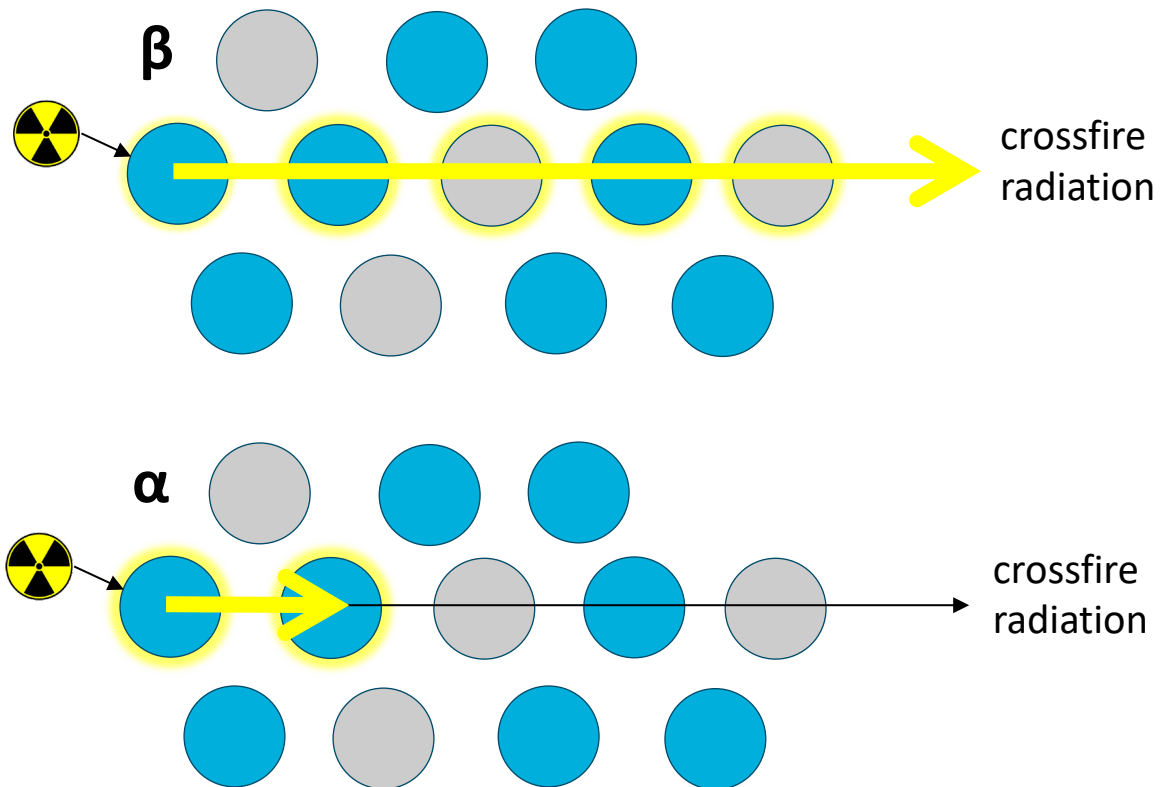
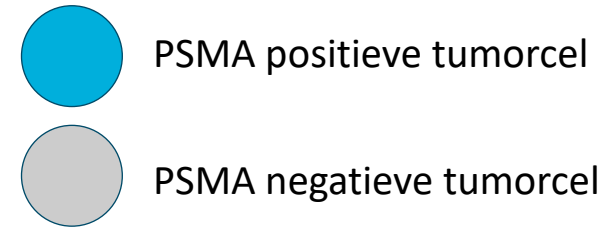
Alfa versus betastraling

- Is alfastraling altijd beter?
- **Voordelen**
 - Meer cytotoxisch
 - Effectiever in cellen resistent tegen conventionele of betastraling
- **Nadelen**
 - Minder cross-fire effect

Cross-fire effect

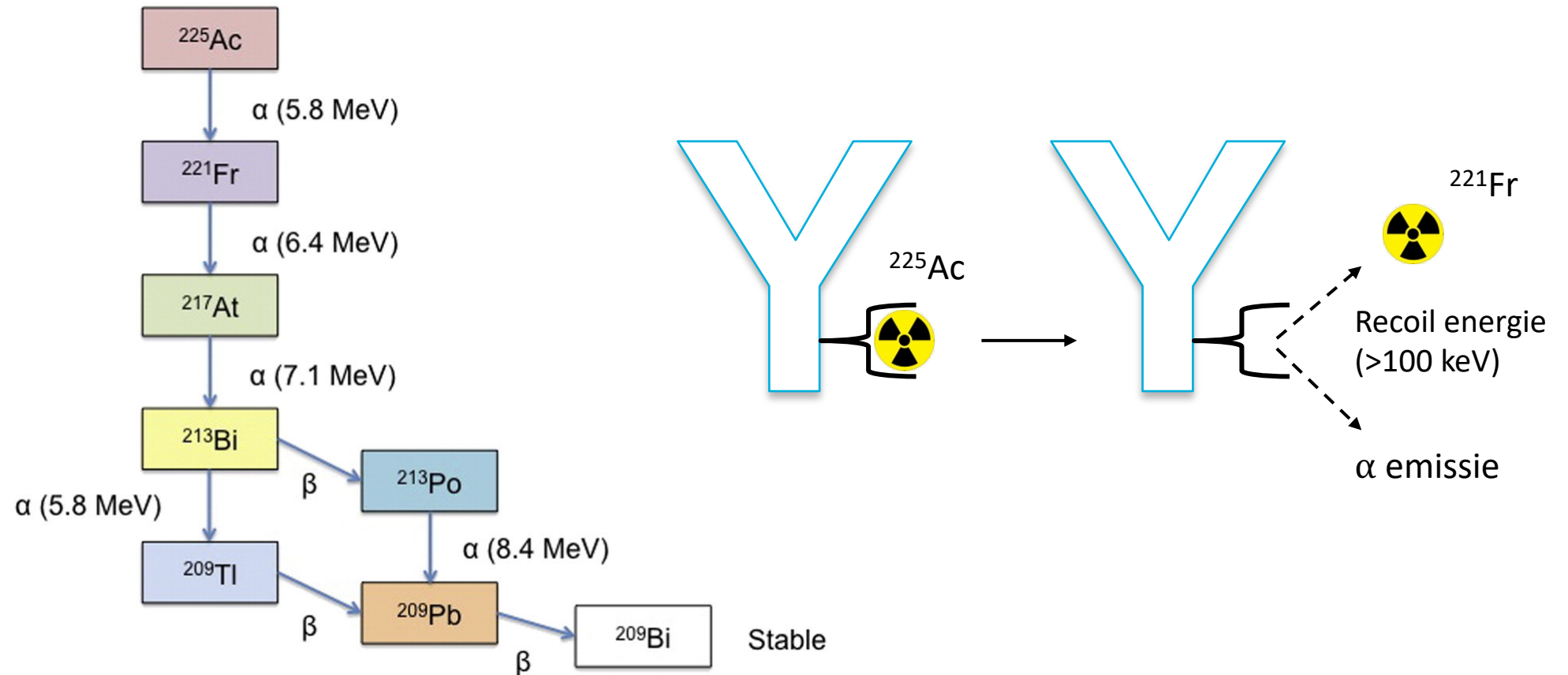
Cross-fire effect

Alfa- versus betastraling

- Is alfastraling altijd beter?
- **Voordelen**
 - Meer cytotoxisch
 - Effectiever in cellen resistent tegen conventionele of betastraling
- **Nadelen**
 - Minder cross-fire effect
 - Complex vervalschema

Complex verval en “recoil effect” alfastralers

Alfa- versus betastraling

- Is alfastraling altijd beter?
- **Voordelen**
 - Meer cytotoxisch
 - Effectiever in cellen resistent tegen conventionele of betastraling
- **Nadelen**
 - Minder cross-fire effect
 - Complex vervalschema

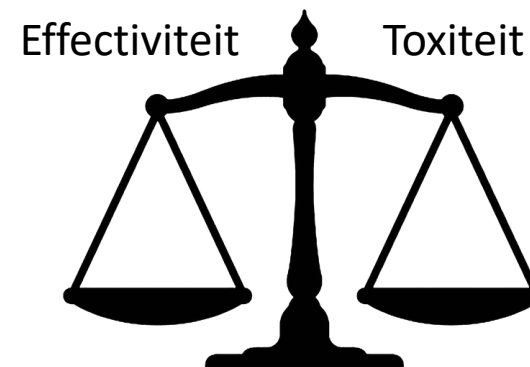

Effectiviteit

Effectiviteit

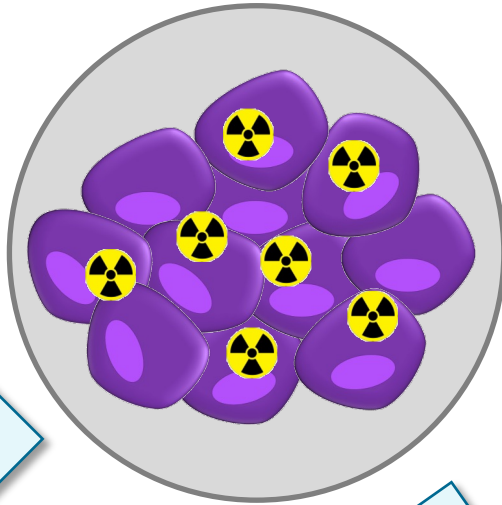
Toxiciteit

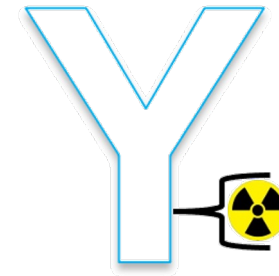
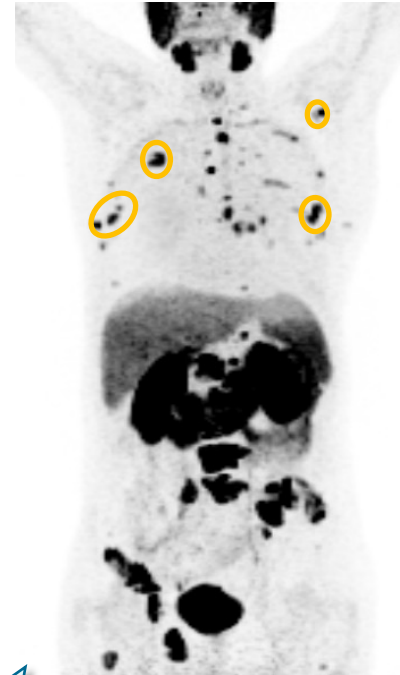
Dosimetrie!

Dosimetrie

Stralingsdosis
in de tumor?

- Hoeveel?
- Hoelang?
- Biologische dosis-effect relatie?

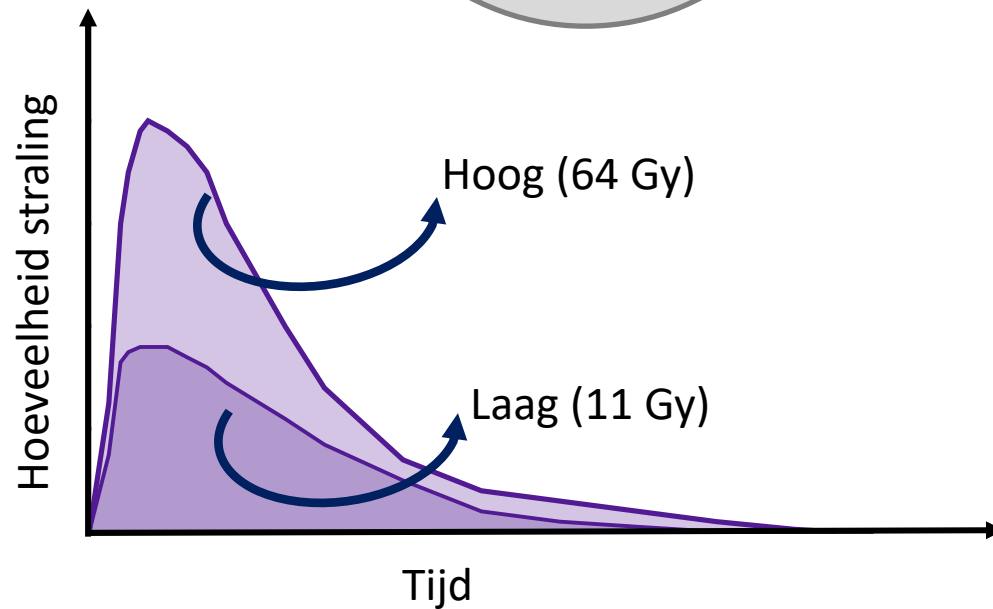
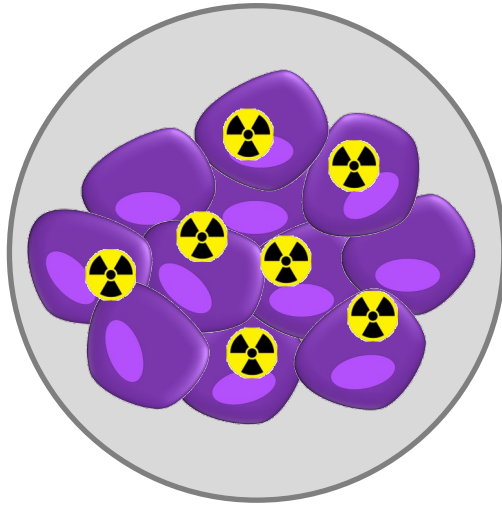

Gallium-68: $t_{1/2} = 68$ minuten

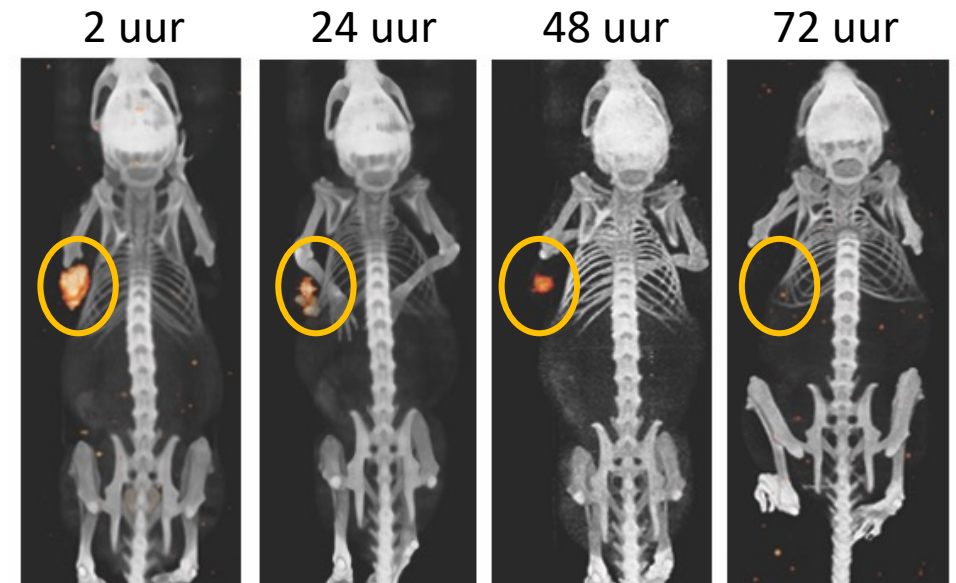
Ontwikkeling nieuwe radiolabelingsreactie voor
Zirconium-89: $t_{1/2} = 3.3$ dagen

Dosimetrie

Stralingsdosis
in de tumor?

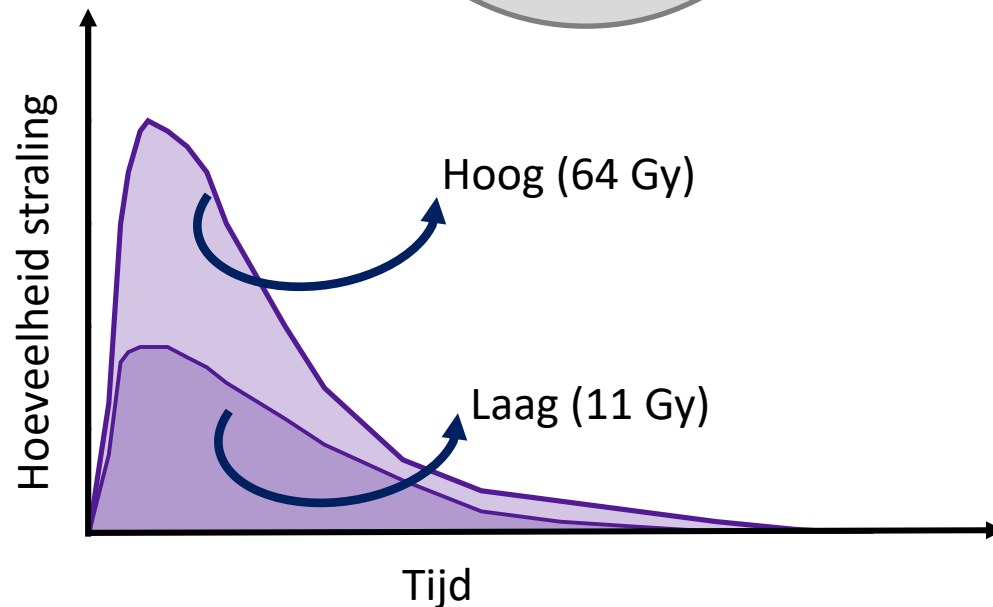
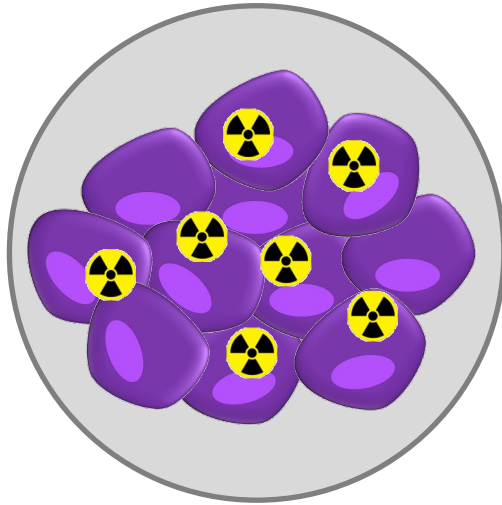
Zirconium-89 PSMA Beeldvorming

Dosimetrie

Dosimetrie

Stralingsdosis
in de tumor?

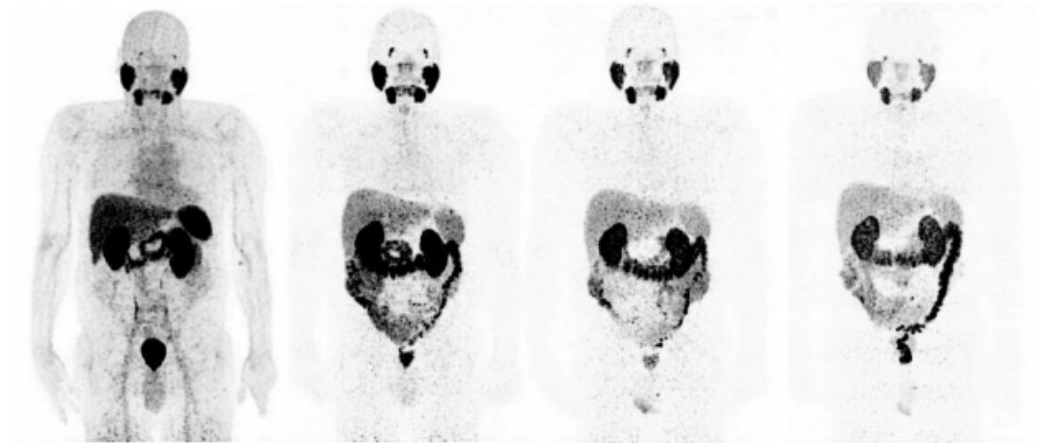
Zirconium-89 PSMA Beeldvorming

1 uur

24 uur

48 uur

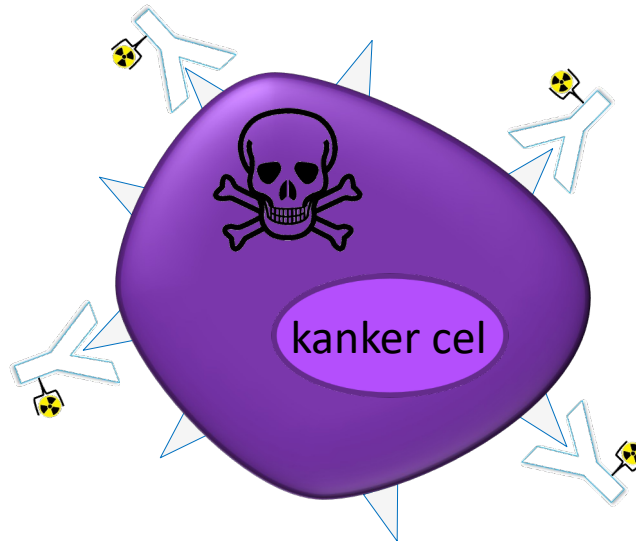
72 uur

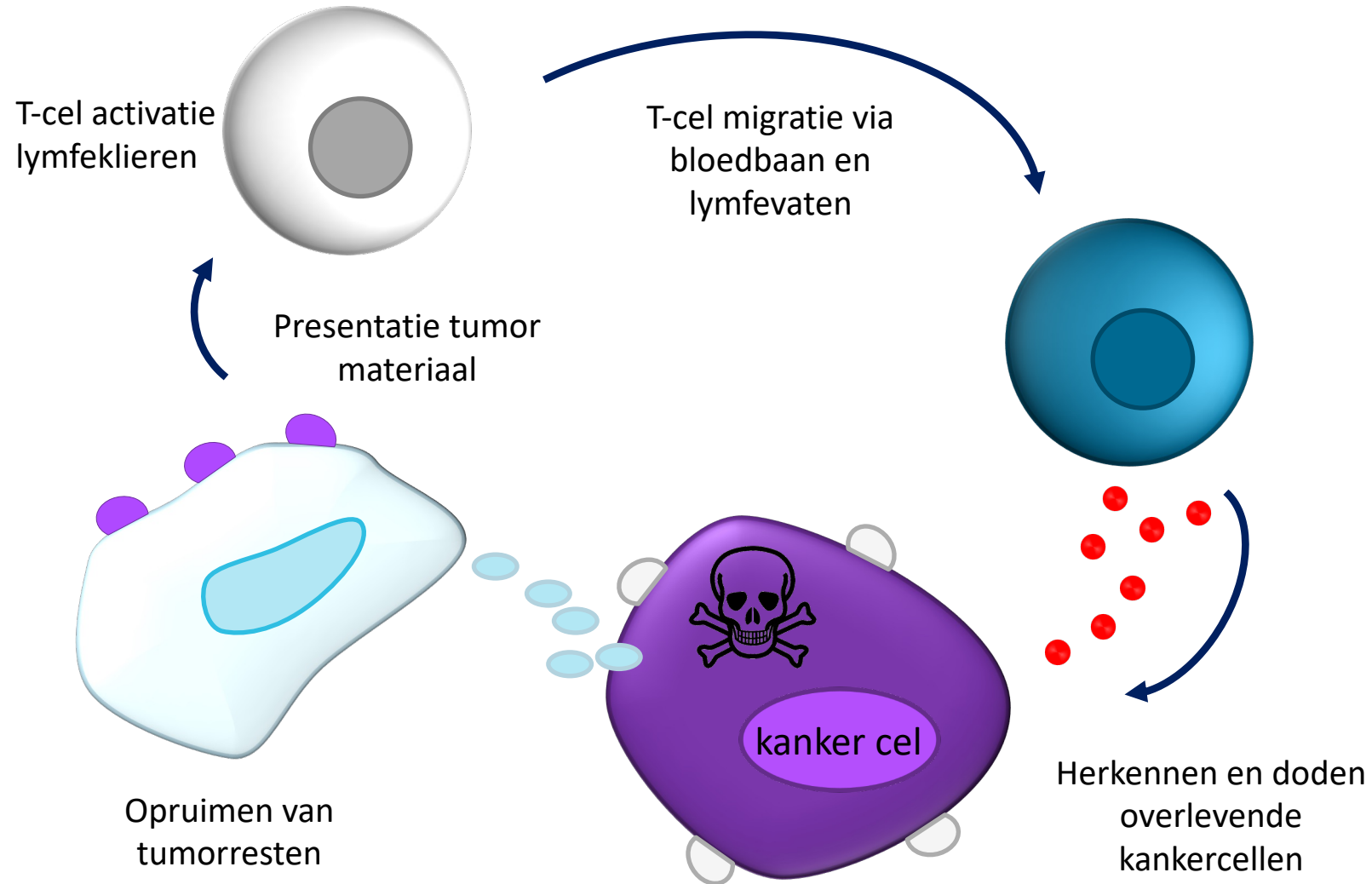
Dosis correleren aan biologische effecten!

Dosimetrie

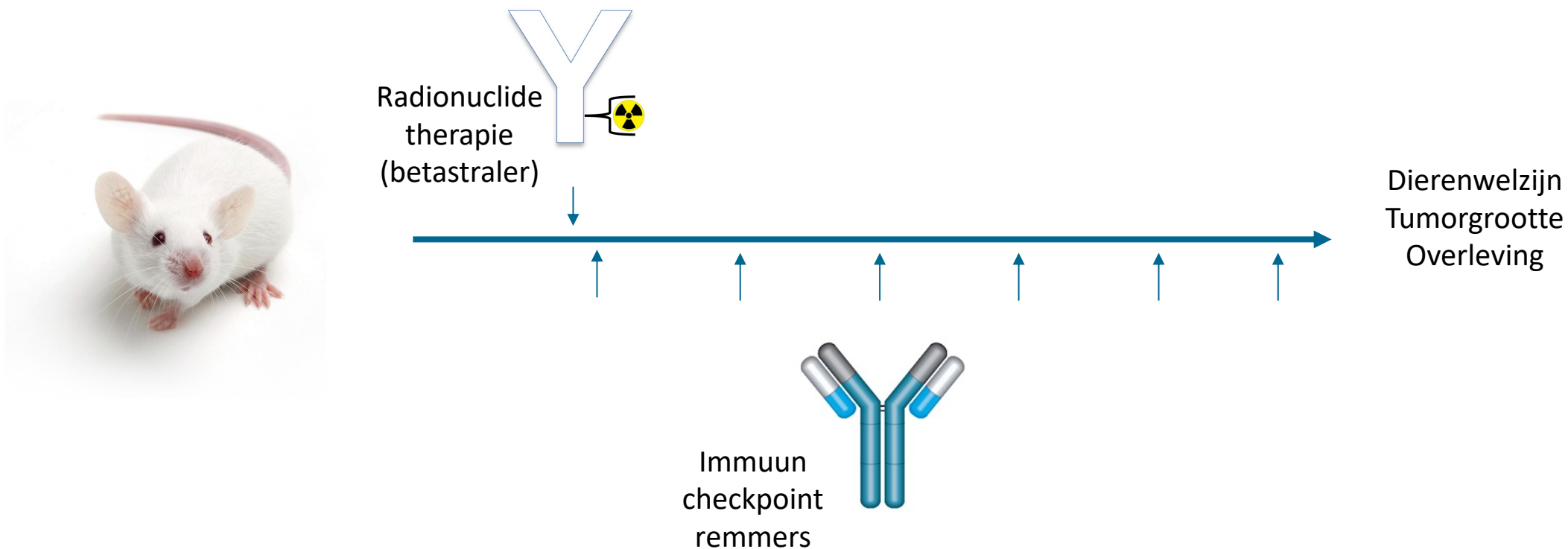
Systemische immuneeffecten

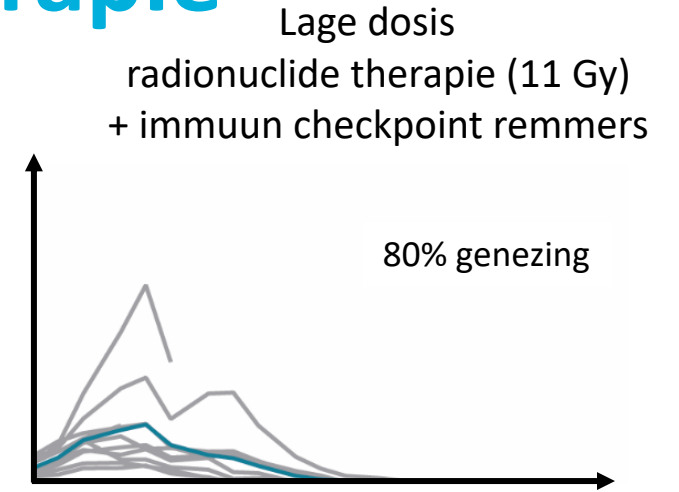
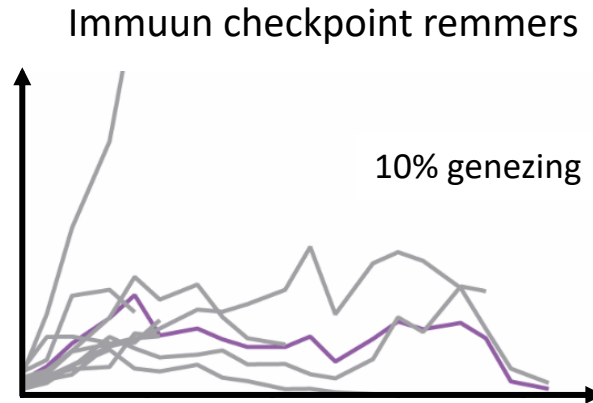
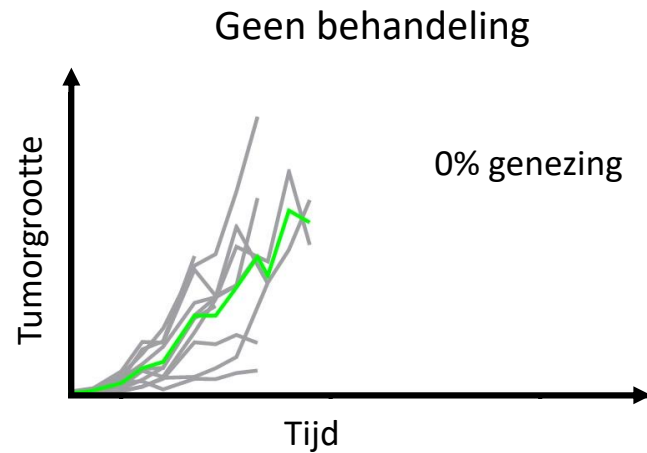
Systemische immuneeffecten

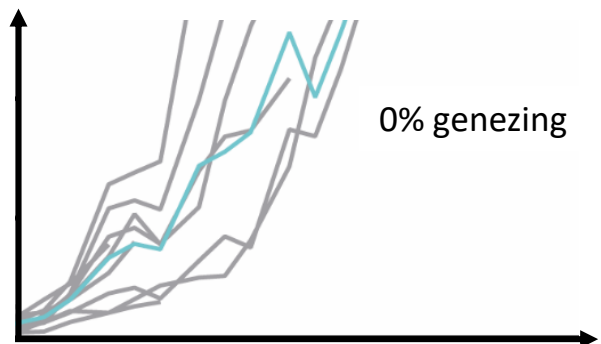
Radionuclide therapie + immunotherapie

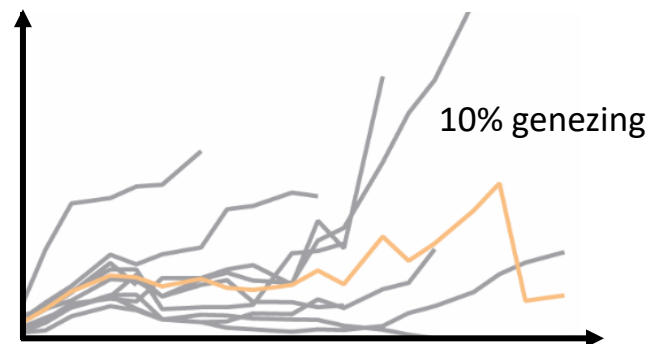
Radionuclide therapie + immunotherapie

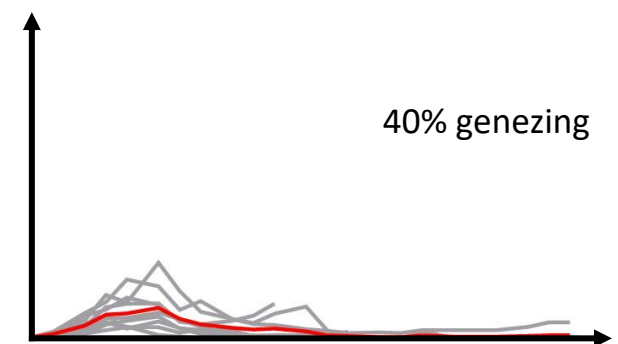
Lage dosis
radionuclide therapie (11 Gy)

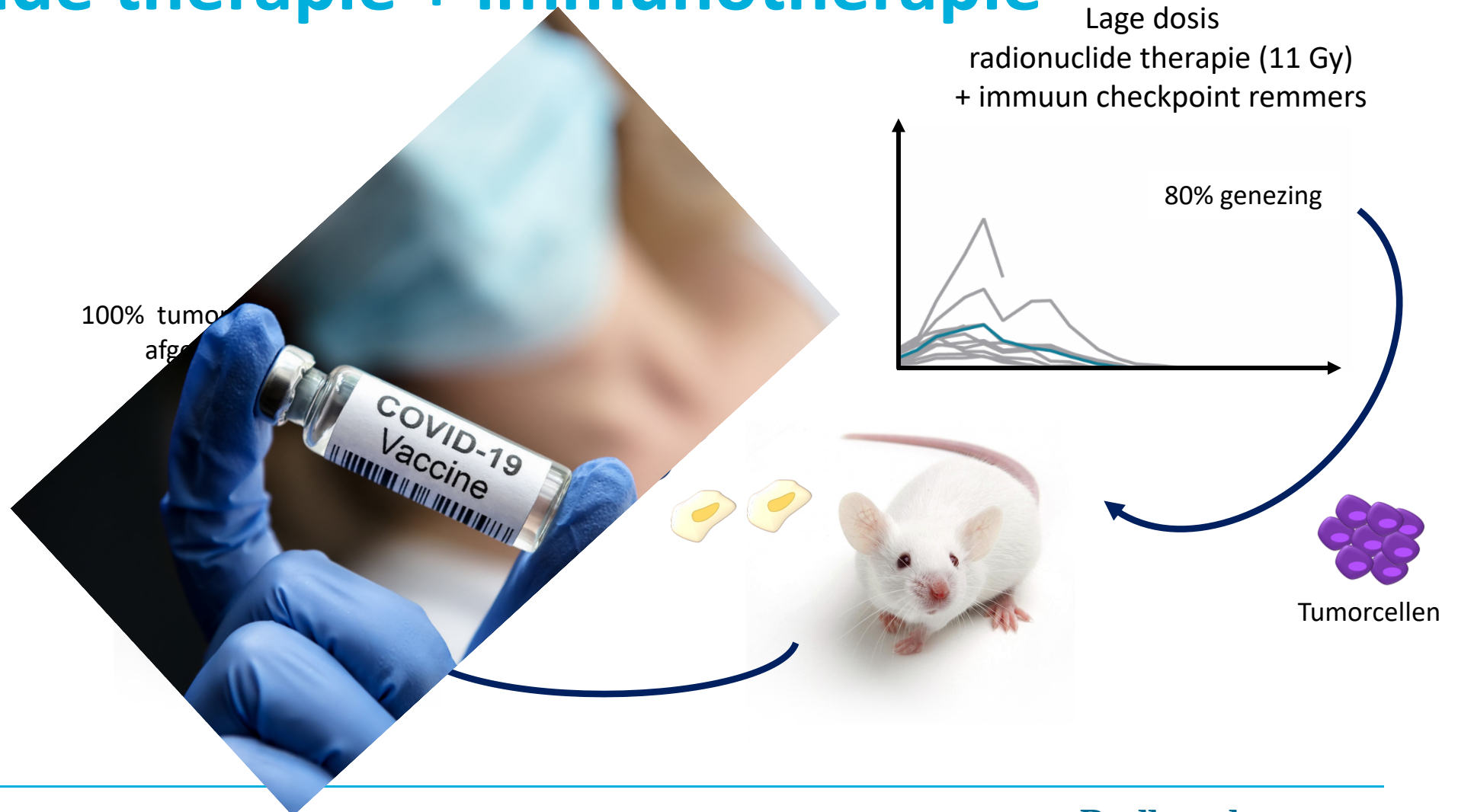
Medium dosis
radionuclide therapie (32 Gy)

Hoge dosis
radionuclide therapie (64 Gy)

Radionuclide therapie + immunotherapie

Radionuclide therapie + immunotherapie

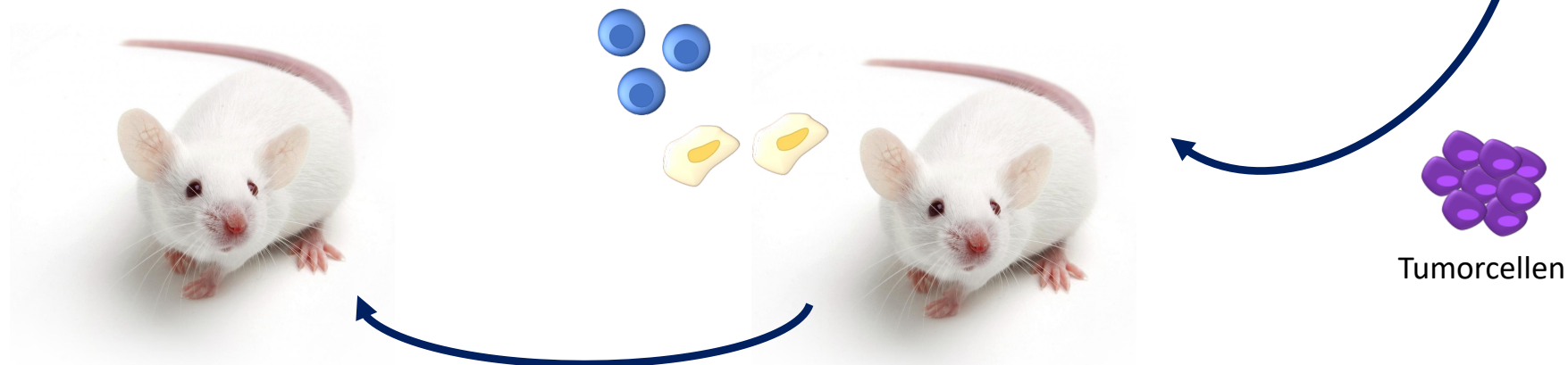
Wat bepaald deze goede respons?

100% tumoren direct afgestoten

Afweerreactie opgeslagen in het geheugen?

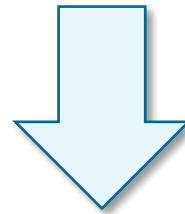
Lage dosis
radionuclide therapie (11 Gy)
+ immuun checkpoint remmers

80% genezing

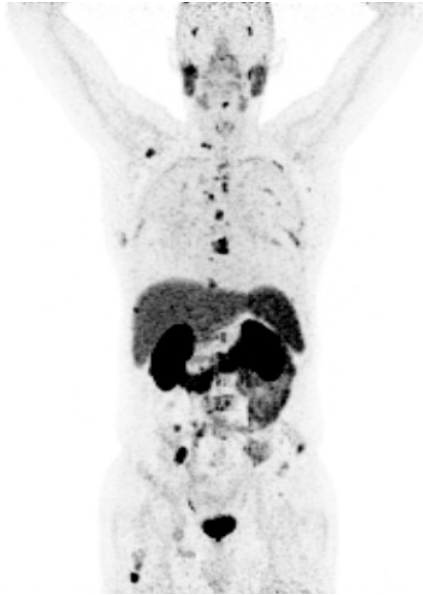
Toekomstig onderzoek

- **Fundamenteel onderzoek naar lokale en systemische effecten**
 - Verschillende type radionuclide
 - Alfa- versus betastraling
 - Korte versus lange halfwaardetijd
 - Dosis-effect relaties
 - Verschillende type tumoren

- **Betere klinische studies**
 - Effectieve en veilige combinatie van radionuclide en immuuntherapie

Maatschappelijke impact

NIEUWS

**Jaarlijks 129 miljoen
staatssteun voor nieuwe kernreactor in Petten, van
belang voor kankerpatiënten** **de Volkskrant**

21 september 2022

Lighthouse - Kankerdiagnostiek zonder radioactief afval

Continue beschikbaarheid van belangrijke medische isotopen, zonder nucleair afval en zonder verrijkt uranium.

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

Samenvatting

- Voordelen van radionuclide therapie t.o.v. van externe bestraling
 - Behandeling meerdere metastasen
 - Andere type radioactieve deeltjes
 - Betastraling meest gebruikt in klinische praktijk
 - Alfastraling zeer effectief maar ook risico op bijwerking
 - Radionuclide therapie kan de gevoeligheid van tumoren voor immunotherapie verhogen
 - Vervolg onderzoek naar de optimale combinatie:
 - Type radionuclide
 - Dosimetrie
 - Tumor specifieke eigenschappen
- ➔ Effectieve en veilige combinatiebehandeling van radionuclide therapie + immunotherapie voor patiënten met kanker

**Thank you for
listening!**

Questions?

